

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 30/07/2026
Sayı: 1326

10/4452

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu varlıklarının satış ve özelleştirme süreçlerinin kamu maliyesine etkilerinin ve kamu yararına uygunluğunun araştırılması amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Cevdet AKAY
Karabük Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

Faah TRAK
Tekin
Fahri Ztra

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Lütfet Uslubunaym Fikret Mansur Kelim Ali Karadas	Rumeli (2) İstanbul Uşak	[Signature]
Nurhan Yener	Pekirler	[Signature]
Orhan SARIBAL	Kırşehir	[Signature]
BENHA DİNÇER	ANKARA	[Signature]
Gülcan KİŞ	MERSİN.	[Signature]
Deniz DEMİR	Ankara	[Signature]
Bany Belitaz	Konya	[Signature]
Kadim Durmaz	Tokat	[Signature]
Oğuzlar Biger Kozaç	Denizli	[Signature]
Ömer Fethi QSRV	Kırşehir	[Signature]
Murayya ŞELKUR	Aydın	[Signature]
V. ÖZGÜR	Batı Anadolu	[Signature]
Ali Fazl Karer	Kütahya	[Signature]
Ahmet İsmail Yayan	Eskişehir	[Signature]
Serdar Arda Kılıç	İZMİR	[Signature]
Serhan Sarı	Balıkesir	[Signature]
Hürseyin Yıldız	Ankara	[Signature]

GEREKÇE

Özelleştirme, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve diğer kamu varlıklarının özel kesime devredilmesini ifade eden bir mülkiyet değişimi olmasının ötesinde, ekonomik ve mali sonuçları bulunan önemli bir kamu politikası aracıdır. Akademik literatürde özelleştirmenin temel amaçları arasında devletin ekonomideki doğrudan üretici rolünün azaltılması, kaynak kullanımında etkinliğin artırılması, rekabetçi piyasa yapısının güçlendirilmesi, kamu kesiminin verimliliğinin artırılması ve kamu maliyesinin sürdürülebilirliğinin desteklenmesi gösterilmektedir. Bununla birlikte, özellikle mali baskıların yoğunlaştığı dönemlerde özelleştirmenin yalnızca yapısal dönüşüm amacıyla değil, kamu maliyesine ilave kaynak sağlayan bir finansman aracı olarak da kullanıldığına dikkat çekilmektedir.

Kamu varlıkları, devletin ekonomik gücünü, kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliğini ve gelecek nesiller adına oluşturulmuş ortak kamu birikimini temsil eden stratejik değerlerdir. Bu varlıklar yalnızca bugünün değil, gelecek kuşakların da ortak malı niteliğindedir. Bu nedenle kamu varlıklarının satışı ve özelleştirilmesine ilişkin kararların; Anayasa'da güvence altına alınan kamu yararı ilkesi, hukuki güvenlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik esasları doğrultusunda alınması büyük önem taşımaktadır. Özelleştirme süreçlerinin kamu yararını gözeterek yürütülmesi, elde edilen gelirlerin etkin ve verimli kullanılması, kamu maliyesi üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkilerinin kamuoyuna açık biçimde ortaya konulması demokratik hukuk devletinin temel gereklerinden biridir.

Özelleştirme uygulamalarına ilişkin çalışmalar, bu gelirlerin önemli ölçüde kamu borçlarının finansmanında ve bütçe dengesinin desteklenmesinde kullanıldığını göstermektedir. Bununla birlikte, özelleştirme gelirlerinin süreklilik arz etmeyen, bir defaya mahsus gelirler olması nedeniyle kamu maliyesi açısından kalıcı bir finansman kaynağı olarak değerlendirilmemesi gerektiği; kamuya ait gelir getirici varlıkların elden çıkarılmasının uzun vadede kamu gelirlerini azaltabileceği ve mali sürdürülebilirliği olumsuz etkileyebileceği akademik çalışmalarda sıklıkla vurgulanmaktadır.

Son yıllarda artan bütçe açıkları, yükselen kamu borçlanma ihtiyacı ve faiz giderlerindeki hızlı artış, kamu maliyesi üzerindeki baskıyı önemli ölçüde artırmıştır. Bu süreçte kamu varlıklarının satışına ve özelleştirilmesine ilişkin iddialar ile kamuoyuna yansıyan haberler, söz konusu uygulamaların mali gerekçeleri ve amaçları konusunda ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Özellikle bütçe finansmanına yönelik ihtiyaçların arttığı bir dönemde kamu varlıklarının satışının kısa vadeli mali bir araç olarak değerlendirilip değerlendirilmediğinin açıklığa kavuşturulması, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Diğer taraftan, kamu varlıklarının satışında kamu yararının gözetilip gözetilmediği, satış kararlarının hangi ekonomik ve mali gerekçelerle alındığı, değer tespit süreçlerinin objektifliği, ihale süreçlerinin rekabet, şeffaflık ve eşit muamele ilkelerine uygun yürütülüp yürütülmediği, elde edilen gelirlerin bütçe içerisindeki kullanım alanları ve bu uygulamaların kamu maliyesine sağladığı katkının kapsamlı biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun yanında, özelleştirilen kamu varlıklarının gelecekte sağlayabileceği düzenli gelirlerden vazgeçilmesinin kamu maliyesi üzerindeki etkilerinin, kamu hizmetlerinin finansmanına ve mali sürdürülebilirliğe yansımalarının da bütün yönleriyle incelenmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca, geçmiş özelleştirme uygulamalarının hedeflenen ekonomik ve mali sonuçları sağlayıp sağlamadığı, özelleştirme sonrasında kamu hizmetlerinin niteliğinde ve vatandaşlara sunulan hizmetlerin maliyetinde meydana gelen değişiklikler ile kamu kaynaklarının etkin kullanımı bakımından ortaya çıkan sonuçların da objektif veriler ışığında değerlendirilmesi gerekmektedir. Kamu varlıklarının satışı yalnızca satış anında elde edilen gelir üzerinden değil, devletin uzun vadeli gelir kapasitesi, stratejik çıkarları ve kamu yararı bakımından da analiz edilmelidir.

Bu çerçevede; kamu varlıklarının satışına yönelik hazırlık veya planların bulunup bulunmadığının, stratejik kamu varlıklarının hangi kriterlere göre özelleştirme kapsamına alındığının, satış ve özelleştirme süreçlerinin kamu maliyesi, bütçe dengesi ve kamu borç yönetimi üzerindeki etkilerinin, özelleştirmelerden elde edilen gelirlerin hangi alanlarda kullanıldığının, geçmiş özelleştirme uygulamalarının ekonomik, mali ve sosyal sonuçlarının, ayrıca söz konusu süreçlerin kamu yararı, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğinin tüm yönleriyle incelenmesi; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının sağlanması, kamu yararının korunması ve kamu yönetiminde şeffaflık ile hesap verebilirliğin güçlendirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir Meclis Araştırması açılmasını gerekli kılmaktadır.